

KÄSKKIRI

nr

Toetuse andmise tingimused ettevõtlus- ja innovatsiooniteadlikkuse kasvatamiseks

Käskkiri kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 10 lõigete 2 ja 4 alusel.

1. Reguleerimisala

Käskkirjaga reguleeritakse *ÜSS2021_2027* § 1 lõike 1 punktis 1 nimetatud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi „Nutikam Eesti“ erieesmärgi nr 3 „VKE-de kestliku majanduskasvu ja konkurentsivõime tõhustamine ning VKE-des töökohtade loomine, muuhulgas tootlike investeeringute kaudu“ meetme nr 21.1.3.1 „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeeringute soodustamine“ sekkumise nr 21.1.3.15 „Ettevõtlusteadlikkus, sealhulgas juhtimiskvaliteet ja vastutustundlik ettevõtlus“ ja sekkumise 21.1.3.11 „Ettevõtjate rahvusvahelistumise toetamine (sealhulgas välisesindajate võrgustiku arendamine, ühisstendidel osalemise toetamine, ekspordialaste kompetentside ja võimekuse arendamine, välisinvesteeringute ja välisspetsialistide kaasamise toetamine“) rakendamiseks ning erieesmärgi nr 1 „Teadus- ja innovatsioonivõime ning kõrgetasemeliste tehnoloogiate kasutuselevõtu arendamine ja suurendamine“ meetme nr 21.1.1.1 „Ettevõtjate TAI-mahukuse ja teadmussiirde võimekuse suurendamine“ sekkumise nr 21.1.1.11 „Ettevõtjate TAI teadlikkuse kasvatamine (TAI võimalused) ja TAI võimekuse tõstmine“ ning sekkumise nr 21.1.1.15 „Innovaatilised riigihanked“ rakendamiseks toetuse andmise tingimusi ja korda.

1.1. Toetuse andmise eesmärk

Käskkiri aitab kaasa Vabariigi Valitsuse 15.07.2021 istungil heaks kiidetud „Teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035“¹ eesmärkide saavutamisele.

Käskkiri panustab 12.05.2021 Riigikogu poolt vastu võetud strateegia „Eesti 2035“ sihi „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ saavutamisesse ning kliima ja keskkonnahoiu, regionaalarengu, soolise võrdõiguslikkuse, võrdsete võimaluste ja ligipääsetavuse horisontaalsesse

¹ https://www.hm.ee/sites/default/files/htm_tai_e_arengukava_a4_web.pdf

põhimõttesse. Tegevus panustab „Eesti 2035“ näitajatest kõige enam „Tööjõu tootlikkus osakaaluna EL keskmisest,“ „TA kulud erasektoris“ ja „Kasvuhoonegaaside netoheide CO2 ekvivalenttonnides“ näitajatesse.

Järgnevalt on sätestatud toetuse andmise eesmärgid toetatavate tegevuste lõikes.

Punktis 2.1. nimetatud tegevuse eesmärk on tõsta ettevõtjate ja potentsiaalsete ettevõtjate teadlikkust ning kasvatada nende võimekust:

- 1.1.1. kasvatada ettevõttes lisandväärtuse ja tootlikkuse kasvu soodustavat teadlikkust;
- 1.1.2. juurutada ettevõttes kasvu toetavaid juhtimispraktikad;
- 1.1.3. rakendada ettevõttes jätkusuutlikkuse, ringmajanduse ja vastutustundlikkuse põhimõtteid;
- 1.1.4. rakendada digitaliseerimist, keskkonnasõbralikkust ja innovatsiooni toetavaid lahendusi ja ärimudeleid;
- 1.1.5. kasvatada teadlikkust ettevõtja omanike vahetuse juhtimiseks;
- 1.1.6. kasvatada ettevõtlusaktiivsust, ettevõtlikkust ja loovust ühiskonnas.

Punktis 2.2. nimetatud tegevuse eesmärk on:

- 1.1.7. aidata ettevõtjatel arendada ja toota senisest efektiivsemalt kõrgema lisandväärtusega tooteid ja teenuseid, et olla rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisemad ning suurendada eksporti;
- 1.1.8. arendada ettevõtjate võimekust juhtida terviklikult müüki ja turundust, et siseneda rahvusvahelistele turgudele ja seal püsida (näiteks seminaride, koolituste, kasvu- ja arenguprogrammide kaudu), arvestades e-kaubanduse võimalusi;
- 1.1.9. toetada ettevõtja kasvu ja laienemist olemasolevatel ja uutel eksporditurgudel, sealhulgas vajalike kontaktide leidmise, välisesindajate võrgustiku, messidel osalemise, nõustamise, sihtturupõhiste kompleksteenuste ja -toetuste ning finantsinstrumentide kaudu;
- 1.1.10. suurendada Eesti ettevõtjate rahvusvahelist nähtavust, sealhulgas äridiplomaatia ning Eesti kuvandi sihipärase edendamise ja turundamise kaudu;
- 1.1.11. maandada järjepidevalt tehnoloogia- ja arendusmahukate välisinvesteeringutega seotud riske, kaasates välisspetsialiste;
- 1.1.12. suurendada Eesti võimekust tuua riiki kõrge lisandväärtusega välisinvesteeringuid ning kaasata rahvusvahelist oskusteavet.

Punktis 2.3. nimetatud tegevuse eesmärk on:

- 1.1.13. arendada teenuseid, et suurendada ettevõtjate teadlikkust teadus-, arendustegevuse ja innovatsiooni (edaspidi *TAI*) vajalikkusest ja võimalustest, sealhulgas jagades innovatsioonialast teavet (analüüsid ja turuseire), korraldades infoüritusi ning kaasates valdkondlikke eksperte ja koostöökogusid;
- 1.1.14. suurendada ettevõtjate TAI võimekust, sealhulgas innovatsiooniks vajalike pädevuste arendamise, kvalifitseeritud tööjõu palkamise toe ja ettevõtjatele vajalike koostöövõrgustike arendamise kaudu;
- 1.1.15. arendada innovatsiooni (sealhulgas toote-, turu-, protsessi-, organisatsiooni- ja personaliinnovatsiooni) soodustavaid teenuseid ja kujundada ettevõtjatele vajalik tugisüsteem (

kvaliteeditaristu edendamine, lepingute sõlmimise ja intellektuaalomandi alane nõustamine ning tugi toodetele vajalike sertifikaatide saamiseks ja rahvusvahelises koostöös ja programmides osalemiseks).

Punktis 2.4. nimetatud tegevuse eesmärk on:

- 1.1.16. suurendada avaliku sektori rolli ja võimekust innovatiivsete lahenduste hankijana;
- 1.1.17. suurendada avaliku sektori nõudlust TAI järele, mis omakorda loob turu teadmismahukate toodete ja teenuste pakkumiseks;
- 1.1.18. tugevdada avaliku ja erasektori koostööd innovaatiliste lahenduste kasutuselevõtul ühiselt määratletud probleemide ja vajadustega tegelemiseks.

2. Toetatavad tegevused

Toetatavad tegevused on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega, millega ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju.

2.1. Ettevõtlusteadlikkuse, sealhulgas juhtimiskvaliteedi ja vastutustundliku ettevõtluse alategevused

2.1.1. Ettevõtlusteadlikkuse alategevusena teadmiste ja kompetentside suurendamise toetatavad tegevused on järgmised:

- 2.1.1.1. ettevõtluse alustamine;
- 2.1.1.2. tegutsevate ettevõtjate rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmine, ambitsioonikate ning uuenduslike ärimudelite loomine, arendamiseks ja rakendamiseks ning uuenduste elluviimisele suunatud hoiaku kujundamiseks;
- 2.1.1.3. ettevõtja omaniku vahetuse soodustamiseks;
- 2.1.1.4. ettevõtlusega seotud erinevates tegevusvaldkondades, ettevõtjate omavahelise ja ettevõtjate ning teadus- ja arendusasutuste vahelise koostöö ja kogemuste vahetamise soodustamiseks nii Eesti siseselt kui ka välisriikides;
- 2.1.1.5. info- ja nõustamisteenuste, koolituste, seminaride, konverentside, pikaajaliste koolitus- ja nõustamisprogrammide pakkumise kaudu;
- 2.1.1.6. ettevõtjate konkurentsivõimet tõstvate praktikumide elluviimiseks, sealhulgas näiteks juhtimise, ärimudeli, tooteinnovatsiooni, tootmisprotsesside, väärtusahela innovatsiooni valdkondades;
- 2.1.1.7. erinevates vormides praktikavõimaluste arendamiseks nii Eesti kui ka välisriikide ettevõtjates;
- 2.1.1.8. teadmuse kasvatamise ja koostöö eesmärgil toimuvate kontaktreiside korraldamiseks;
- 2.1.1.9. arenduskoostöö ja ühistgevuste edendamiseks.

2.1.2. Ettevõtlusteadlikkuse alategevusena teadlikkuse suurendamise toetavad tegevused on järgmised:

- 2.1.2.1. ettevõtlusaktiivsuse kasvatamiseks, ettevõtliku ja uuendusmeelse hoiaku ja ettevõtlusega tegelemise populariseerimiseks ühiskonnas, ettevõtlussõbralikke hoiakute kujundamiseks, huvi tekitamiseks ettevõtlusteadlikkuse, sealhulgas ka digi-, rohe- ja innovatsiooniteadlikkuse tõstmiseks;

2.1.2.2. lühi- ja pikaajaliste teadlikkuse tõstmise ürituste, kampaaniate, konkursside, koolituste, infoseminaride, konsultatsioonide, teavitus- ja turundustegevuste läbiviimiseks.

2.1.3. Ettevõtlusteadlikkuse alategevusena ettevõtja juhtimiskvaliteedi tõstmise toetavad tegevused on järgmised:

2.1.3.1. koolituste läbiviimiseks, parimate juhtimisalaste, sealhulgas rahvusvaheliste praktikate vahendamiseks ja juurutamiseks, mentorluse ning juhtimisteadmuse pakkumiseks, sealhulgas vastavasisuliste veebimaterjalide ja keskkondade loomiseks ja arendamiseks;

2.1.3.2. ettevõtja innovaatilisuse kasvatamisele suunatud tegevuste kavandamiseks ja elluviimiseks;

2.1.3.3. ettevõtjate kestlikkuse ja vastutustundliku toimimise põhimõtete alase teadlikkuse levitamiseks ja praktikate juurutamiseks;

2.1.3.4. digi-, rohe- ja innovatsioonipöörde läbiviimiseks vajalike tegevuste kavandamiseks ja elluviimiseks.

2.2. Ettevõtjate rahvusvahelistumise toetamine (sh välisesindajate võrgustiku arendamine, ühisstendidel osalemise toetamine, ekspordialaste kompetentside ja võimekuse arendamine; Välisinvesteeringute ja välisspetsialistide kaasamise toetamine), mille alategevustena osutatakse järgmisi teenuseid:

2.2.1. turuteave (nõuandeteenistus, et teha kindlaks olulisim teave ja kontaktid), mille raames toetatakse ettevõtjate kasvu ja laienemist olemasolevatel ja uutel eksporditurgudel, sealhulgas info kättesaadavaks tegemise, vajalike kontaktide leidmise, välisesindajate võrgustiku, rahvusvaheliste ekspertide kaasamise, messidel osalemise, nõustamise, sihtturgudel põhinevate suunatud teenuste (sealhulgas seminaride ja konverentside) ning ärikoostöö ja ühistegevuse edendamise kaudu;

2.2.2. turuteadlikkus (sealhulgas kasvuprogrammid ehk kompleksteenused ja koolitus turulepääsu ettevalmistamiseks ja toetamiseks), mille raames:

2.2.2.1. suurendatakse ettevõtjate suutlikkust teha turuanalüüse, avastada turusignaale, arendada turusuunitlusega tooteid ja teenuseid ning turustada tooteid ja teenuseid;

2.2.2.2. suurendatakse ettevõtjate suutlikkust integreeritud müügi- ja turundusjuhtimisel rahvusvahelistele turgudele sisenemisel, seminaride, koolituste, nõustamise, õppereiside, kasvu- ja arenguprogrammide ning muude ekspordile kaasa aitavate teenuste ja toetuste kaudu;

2.2.3. turu nähtavus (sealhulgas ühisstendid, Eestit või konkreetseid sektoreid tutvustavad stendid, kontaktreisid, visiidid, pressireisid, delegatsioonide vastuvõtmine, turundusmaterjali loomine ja levitamine, sektoripõhine turundustoetus ning muud tegevused), mille raames suurendatakse Eesti ettevõtjate ja nende esindajate, erinevate sektorite ning Eesti kui terviku rahvusvahelist nähtavust, sealhulgas äridiplomaatia ning sihipärase kommunikatsiooni, reklaami ja turunduse kaudu;

2.2.4 ettevõtjate nõustamine välistalentide kaasamisel, välistalentide Eestisse meelitamine, nende toetamine relokeerumisel ja kohanemisel.

2.2.5. kõrge lisandväärtusega välisinvesteeringute riiki meelitamine ning rahvusvahelise oskusteabe kaasamine välisspetsialistide kaudu.

2.3. Ettevõtjate TAI teadlikkuse kasvatamine (TAI võimalused) ja TAI võimekuse tõstmine, mille alategevused on järgmised, lähtudes „Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035“ fookusvaldkondade teekaartidest:

2.3.1. TAI rolli suurendamine ettevõtjate ärimudelites, muuhulgas innovatsiooni edendava juhtimiskultuuri arendamise kaudu, suurendades ettevõtjate teadlikkust TAI eelistest ja võimalustest (nt nõustamine, konsultatsioonid, õppekülastused jne);

2.3.2. TAI alane suutlikkuse suurendamine ja töötajate toetamine, sealhulgas (välis-)spetsialistide ligimeelitamine;

2.3.3. osalemise toetamine rahvusvahelistes TAI-s, toetusprogrammides, koostöövõrgustikes ja strateegilise tähtsusega valdkondade väärtusahelates, asjakohastes võrgustikes ning kontaktvõrgustiku laiendamine.

2.4. Innovaatilised riigihanked, mille alategevused on järgmised, lähtudes „Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035“ fookusvaldkondade teekaartidest:

2.4.1. info- ja nõustamisteenused informeeritud ja asjatundliku nõudluse arendamiseks;

2.4.2. juriidilise ja valdkondliku ekspertiisi pakkumine informeeritud ja asjatundliku nõudluse arendamiseks;

2.4.3. rahvusvahelistes võrgustikes osalemine ja infovahetus;

2.4.4. turodialoogide korraldamine avaliku sektori temaatilistele kitsaskohtadele lahenduste leidmiseks ja konsulteerimiseks.

3. Tulemused

Toetatavate tegevuste elluviimise tulemused punktis 6 nimetatud sihtgruppides:

4. Rakendusüksus ja rakendusasutus

Rakendusasutus on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi *rakendusasutus*) ja rakendusüksus on Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (edaspidi *rakendusüksus*).

5. Elluviija ja partner

5.1. Punktis 2 nimetatud tegevuste elluviija on riigi sihtasutus Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (edaspidi *elluviija*).

5.2. Punktis 2 nimetatud tegevuse elluviimiseks võib elluviija leida ideid, partnereid või ettepanekuid toetatavate tegevuste teostamiseks. Partnereid valitakse läbi efektiivsus analüüsi, mille kaudu selgitatakse välja kõige asjakohasem partner. Elluviija kooskõlastab valitud partnerid rakendusasutusega. Partneritega sõlmib elluviija partnerluslepingud, milles sätestatakse partneri õigused, kohustused ja vastutus, maksete tegemise kord ning infovahetuse viis.

Alategevus	Indikaatori tüüp	Indikaator	Algtase 2023	Vahesihhtase 2024	Sihttase 2029
21.1.3.15 Ettevõtlusteadlikkus, sealhulgas juhtimiskvaliteet ja vastutustundlik ettevõtlus	Rakenduskava väljundnäitaja	Toetatavad ettevõtjad (millest: mikro-, väikesed, keskmise suurusega ja suured ettevõtjad)	0	200	700
	Rakenduskava väljundnäitaja	Mitterahalist toetust saavad ettevõtjad	0	200	700
21.1.3.11 Ettevõtjate rahvusvahelise toetamine (sh välisesindajate võrgustiku arendamine, ühisstendidel osalemise toetamine, ekspordialaste kompetentside ja võimekuse arendamine; välisinvesteeringute ja välisspetsialistide kaasamise toetamine)	Rakenduskava väljundnäitaja	Toetatavad ettevõtjad (millest: mikro-, väikesed, keskmise suurusega ja suured ettevõtjad) arv	0	850	5000
		Mitterahalist toetust saavad ettevõtjad	0	850	5000
	Rakenduskava tulemusnäitaja	VKEd, kellel on suurem lisandväärtus töötaja kohta	0	Ei kohaldu	3000
21.1.1.11 Ettevõtjate TAI teadlikkuse kasvatamine (TAI	Rakenduskava väljundnäitaja	Toetatavad ettevõtjad (millest: mikro-, väikesed, keskmise	0	500	1580

võimalused) ja TAI võimekuse tõstmine		suurusega ja suured ettevõtjad)			
		Mitterahalist toetust saavad ettevõtjad	0	500	1580
	Rakenduskava tulemusnäitaja	VKEd, kellel on suurem lisandväärtus töötaja kohta	0	Ei kohaldu	500
21.1.1.15. Innovaatilised riigihanked	Meetmete nimekirja väljundnäitaja	Tegevustes osalenute arv	0	300	900

6. Sihtgrupp

Toetatavate tegevuste sihtgrupid on:

- 6.1. ettevõtlusest huvitatud ja ettevõtlusega alustada soovivad inimesed;
- 6.2. ettevõtjad;
- 6.3. ettevõtjate juhid, töötajad ja omanikud;
- 6.4. olemasolevad ja potentsiaalsed investorid;
- 6.5. ettevõtluse edendamiseks tegelevad ja ettevõtluse arengusse panustavad juriidilised isikud, sealhulgas teadus- ja arendusasutused;
- 6.6. avaliku sektori organisatsioonid ja nende töötajad.

7. Lõppsaaja

Lõppsaajad on Eestis tegutsevad ettevõtjad, potentsiaalsed Eestis tegutsevad ettevõtjad, ettevõtluse edendamiseks tegelevad ja ettevõtluse arengusse panustavad juriidilised isikud, sealhulgas teadus- ja arendusasutused ja avaliku sektori organisatsioonid ja nende töötajad.

8. Tegevuste abikõlblikkuse periood

Tegevuste abikõlblikkuse periood algab 01.01.2022. ja lõpeb 31.12.2029.

9. Tegevuste eelarve

Toetatavate tegevuste eelarve on 113 509 624,95 eurot, millest ELi toetus on 89 088 000 eurot ja millele lisandub riiklik kaasfinantseering 20 747 858 eurot ning toetuse saaja omafinantseering 3 673 766,95 eurot. Eelarve jaguneb punktis 2 sätestatud tegevuste vahel järgmiselt:

Eelarve jaotus 2021-2027	Euroopa Liidu osalus	Riiklik kaasfinantseering	Omafinantseering	KOKKU (100%)

21.1.3.15 Ettevõtlusteadlikkus, sealhulgas juhtimiskvaliteet ja vastutustundlik ettevõtlus (käskkirja p. 2.1.)	6 139 000 (87,5%)	877 000 (12,5%)	0 (0%)	7 016 000
21.1.3.11 Ettevõtjate rahvusvahelistumise toetamine (sealhulgas välisesindajate võrgustiku arendamine, ühisstendidel osalemise toetamine, ekspordialaste kompetentside ja võimekuse arendamine; välisinvesteeringute ja välisspetsialistide kaasamise toetamine) (käskkirja p. 2.2.)	60 637 000 (82,5%)	9 164 572 (12,5%)	3 673 766,9 (5%)	73 475 338,95
21.1.1.11 Ettevõtjate TAI teadlikkuse kasvatamine (TAI võimalused) ja TAI võimekuse tõstmine (käskkirja p. 2.3.)	19 840 000 (66,5%)	10 000 000 (33,5%)	0(0%)	29 840 000
21.1.1.15 Innovaatilised riigihanked (käskkirja p 2.4.)	2 472 000 (77,8%)	706 286 (22,2%)	0 (0%)	3 178 286
KOKKU	89 088 000	20 747 858	3 673 766,9	113 509 624,95

10. Kulude abikõlblikkus

10.1. Abikõlblikud on punktis 2 sätestatud toetavate tegevuste elluviimisega seotud järgnevad kulud:

10.1.1 Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) § 16 lõikes 1 sätestatud personalikulud;

10.1.2. kaudsed kulud 15% ühtse määra alusel, arvatuna otsestest personalikuludest vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706), artikli 54 punktile b;

10.1.3. lähetustega seotud transpordi-, kindlustus-, majutus- ja viisa vormistamise kulud ning päevarahad. Lähetuskulud, päevarahad ja mootorsõiduki kasutamise kulud on abikõlblikud riigisisestes õigusaktides kehtestatud maksustamisele mittekuuluvate piirmäärade ulatuses või asutuse sisekorras kehtestatud piirmäärade ulatuses;

10.1.4. kulud toetusskeemis planeeritud tegevuste turuvajaduse analüüsimiseks, sealhulgas ettevõtjate vajaduste ning probleemide kaardistamine, uuringute, analüüside ja ekspertiisidega seotud kulud, sealhulgas tellimine ja teostamine ning tulemuste avalikustamine;

10.1.5 uute teenuste arendamise ja kontseptsioonide väljatöötamise, sealhulgas uute kontseptsioonide testimise ja arendamise kulud;

10.1.6. koolitusel, seminaril, töötoas, praktikal, konverentsil ja veebi kaudu läbiviidavatel üritustel osalemise, ettevalmistamise, läbiviimise ning tulemuste levitamise ja analüüsi kulud;

10.1.7. ürituste korraldamise kulud, sealhulgas kulud esinejatele, moderaatoritele, osalejate transpordile, ürituse ruumide rendile, tehnika rendile, ligipääsetavuse tagamisele ning toitlustusele;

10.1.8. teavituskampaaniate, sealhulgas meediakampaaniate ja teadlikkuse tõstmisele suunatud ürituste, sealhulgas ettevõtluskonkurssidega seotud kulud, sealhulgas ettevalmistamine ja korraldamine, neil osalemine ning teabevahetuse edendamine ja tulemuste levitamine;

10.1.9. publikatsioonide, info-, juhend- ja jaotusmaterjalide, tänukirjade, tunnistuste, meenete, audiovisuaalsete info- ning reklaammaterjalide koostamise, tootmise ja levitamise kulud, veebilehtede loomise ja arendamisega seotud kulud;

10.1.10. kulud ürituste, messide, näituste korraldamiseks, sealhulgas kulud osalemiseks, vajaliku tehnika soetamise või rendikulud, stendi kujundamine ja ehitamine, stendi ja ekspositsiooni transpordikulud, ekspositsiooni kindlustamise, ladustamise ja tollikulud, registreerimis- ja osalemistasud;

10.1.11. õppereiside, kontaktreiside ja turundusüritustega seotud kulud, sealhulgas ettevalmistus, läbiviimine, neil osalemine ning sellega seotud tulemuste levitamine;

10.1.12. rahvusvaheliste koostöövõrgustike, ümarlaudade jm koostöövormidega seotud kulud, sealhulgas algatamine ja osalemine ning sellega seotud tulemuste levitamine;

10.1.13. teavituskeskondade loomise ja arendamise kulud;

10.1.14. tele- ja raadiosaadete, internetis levitavate saadete ja materjalide jm avaliku meediaallika kulud, sealhulgas tootmine ja edastamine;

10.1.15. tõlkekulud;

10.1.16. reklaami-, turundus- ja meediakulud;

10.1.17. koolituse modereerimise, auditi, nõustamise, sealhulgas mentorluse, juhendamise ja ekspordi- ja investornõunike tegevusega seotud kulud ja ekspertiisi tasud;

10.1.18. kulud, mis on seotud struktuuritoetuse sümboolika kasutamisega;

10.1.19. valdkondliku arendustegevuse ja võimekuse tõstmisega seotud kulud, sealhulgas koolituskulud;

10.1.20. liiklusvahendi kasutusrendi, rendi, kütuse, kasko- ja kindlustusmaksete ja muud transpordi kasutamise põhjendatud kulud;

10.1.21. erisoodustusena käsitletav kulu ja sellelt tasutav maks tulumaksuseaduse § 48 tähenduses;

10.1.22. vastuvõtukuluna käsitletav kulu ja sellelt tasutav maks tulumaksuseaduse § 49 tähenduses;

10.1.23. käibemaks, kui see ei ole käibemaksuseaduse alusel tagasi saadav;

10.1.24. Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ §-s 2 sätestatud teavitamismõnede täitmisega seotud kulud.

10.2. Abikõlbmatud on lisaks ühendmääruse §-s 17 nimetatule järgmised kulud:

- 10.2.1. finants- ja pangakulud, sealhulgas finantstehingute tasud, valuutavahetuse tasud, pangakontode avamise ja haldamise kulud;
- 10.2.2. liiklusvahendi soetamise ja muud transpordi kasutamise põhjendamatud kulud;
- 10.2.3. kinnisasja soetamise kulud;
- 10.2.4. muud tegevuste elluviimisega mitteseotud kulud.

11. Toetuse maksmise tingimused ja kord

11.1. Toetust makstakse elluvijale vastavalt ühendmääruse §-dele 24–32 .

Tegelike kulude alusel makstakse toetust ühendmääruse § 27 lõike 1 punkti 1 alusel. Kaudsed kulud hüvitatakse ühtse määra alusel otsestest personalikuludest vastavalt ühendmääruse § 28 lõikele 3.

11.2. Abikõlblike kulude ning partnerite omafinantseeringu tõendamisel arvestatakse ainult raamatupidamise algdokumentide alusel ja pangaülekande (välja arvatud lihtsustatud hüvitamisviisi korral) teel tasutud kuludega.

11.3. Toetuse maksmise eelduseks on projekti tegevustest tingitud abikõlblike kulude tekkimist tõendavate kuludokumentide või nende koopiade esitamine ning nende kinnitamine rakendusüksuse poolt.

11.4. Maksetaotluse menetlemine toimub vastavalt rakendusüksuse juhtimis- ja kontrollisüsteemide kirjelduse alusel välja töötatud protseduuridele.

12. Elluvijja õigused ja kohustused

12.1. Elluvijja kohustused:

12.1.1. koostab toetusskeemi iga-aastase tegevuskava ja indikatiivse eelarve ning kooskõlastab selle rakendusasutusega;

12.1.2. viib tegevused ellu korrektselt ning kasutab saadud toetust sihtotstarbeliselt, kõik toetusest hüvitatavad kulud peavad aitama kaasa eesmärkide saavutamisele, olema tegevustega otseselt seotud ja abikõlblikud;

12.1.3. vastutab eesmärkide saavutamise eest;

12.1.4. koostab ja esitab punktis 13 nõutud aruandeid, esitab rakendusüksusele ja rakendusasutusele tähtaegselt nõutud informatsiooni;

12.1.5. tagab kinnitatud eelarvest kinnipidamise;

12.1.6. võimaldab teostada auditit ja kontrolli vastavalt ÜSS2021_2027-le;

12.1.7. annab audiitori ja kontrolli teostava isiku kasutusse kõik tegevuste elluviimisega seotud andmed ja dokumendid ÜSS2021_2027ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud korras;

12.1.8. osutab auditi ja kontrolli kiireks läbiviimiseks igakülgset abi;

12.1.9. tagab tegevuste elluviimiseks vajalike riigihangete läbiviimisel riigihangete seaduses kehtestatud nõuete järgimise;

12.1.10. näitab toetuse kasutamisel, et tegemist on struktuuritoetusega, kasutades selleks nõutud sümboolikat;

12.1.11. säilitab toetuse kasutamise ja tegevuste teostamisega seonduvat dokumentatsiooni vastavalt õigusaktides sätestatule;

12.1.12. Elluviija tagab korrektsete tegevustes osalenud ettevõtjate andmete olemasolu registris iga poolaasta lõpu seisuga hiljemalt poolaastale järgneva teise nädala lõpuks.

12.1.13. kooskõlastab hindamiskomisjonide koosseisud, hindamiskriteeriumid ja metoodika rakendusasutusega.

12.2. Elluviija õigused:

12.2.1. teha rakendusasutusele ettepanekuid rakendusskeemi ja eelarvejaotuse muutmiseks;

12.2.2. vajadusel kaasata eksperte või moodustada hindamiskomisjone.

13. Aruandlus

13.1. Elluviija esitab rakendusüksusele ja rakendusasutusele tegevuste elluviimise kohta vahearuande iga-aastaselt, 31. detsembri seisuga järgmise aasta 15. jaanuariks. Rakendusüksus võib nõuda vahearuannete esitamist sagedamini, määrates aruandeperioodi kuupäeva ja aruande esitamise tähtaja. Kui tegevuste alguse ja esimese vahearuande perioodi kuupäeva vahe on vähem kui neli kuud, esitatakse vahearuanne järgmiseks tähtjaks.

13.2. Lõpparuanne esitatakse rakendusüksusele koos viimase maksetaotlusega.

13.3. Vahe- ja lõpparuanded esitatakse e-toetuse keskkonna kaudu.

13.4. Vahe- ja lõpparuande kinnitab rakendusüksus.

13.5. Vahe- ja lõpparuandes kajastatakse järgmine informatsioon:

13.5.1. tegevuste aruandlusperiood;

13.5.2. teostatud tegevused, andmed tegevuste edenemise ning väljund- ja tulemusnäitajate saavutustasemetest (sealhulgas panus Eesti 2035 sihtidesse, eesmärkidesse ja näitajatesse, kaasa arvatud horisontaalsete põhimõtetega seotud näitajatesse) kohta;

13.5.3. elluviija hinnang tegevuste tulemuslikkusele;

13.5.4. muu toetuse elluviimisega seotud teave;

13.5.5. elluviija kinnitus andmete õigsuse kohta.

14. Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord

14.1. Finantskorrektsioone teeb rakendusasutus vastavalt ÜSS2021_2027 §-le 28 ning lähtudes ühendmääruse § 34–37 sätetest.

14.2. Toetus makstakse tagasi vastavalt ÜSS2021_2027 §-dele 29 ja 30.

15. Riigiabi

15.1. Elluviija hindab, kas sihtgrupile antav toetus on riigiabi, kontrollib abisaajate vastavust VTA määruse või üldise grupierandi määruse nõuetele.

15.2. Tegevuse elluviimiseks antav toetus võib olla vähese tähtsusega abi (edaspidi *VTA*) Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8), või seda asendava Euroopa Komisjoni määruse (edaspidi *VTA määrus*) mõistes ning sellele kohaldatakse nimetatud määrukses ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätetatut.

15.3. Tegevuse elluviimiseks antav toetus võib olla nõustamiseks antav abi Euroopa Komisjoni määruse (EL) 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokku sobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78, edaspidi *üldine grupierandi määrus*) artikli 18 alusel või messidel osalemiseks antav abi üldise grupierandi määruse artikli 19 alusel või koolitusabi üldise grupierandi määruse artikli 31 alusel ning sellisel juhul kohaldatakse abi andmisele nimetatud määruses ja konkurentsiseaduse §-s 34² sätestatud.

15.4. Üldise grupierandi määruse alusel toetuse andmisel esitab abisaaja abitaotluse, milles märgib üldise grupierandi määruse artikli 6 lõikes 2 märgitud andmed.

15.5. Üldise grupierandi määruse alusel määratakse abisumma abi saajaga seotud otseste kulude alusel ning abi summa ei tohi ületada üldise grupierandi määruse artikli 1 lõikes 1 toodud piirmäärasid. Üldise grupierandi määruse alusel abi andmisel on abi määr 50%.

15.6. Väheste tähtsusega abi määruse kohaselt ei tohi antud väheste tähtsusega abi koos käesoleva käskkirja alusel antava toetusega ja muude Euroopa Komisjoni määruste kohaselt antud väheste tähtsusega abiga jooksva majandusaasta ja kahe eelneva majandusaasta jooksul kokku ületada 200 000 eurot.

Väheste tähtsusega abi suuruse arvestamisel loetakse üheks ettevõtjaks sellised ettevõtjad, kes on VTA määruse artikli 2 lõike 2 kohaselt omavahel seotud.

Väheste tähtsusega abi puhul võetakse toetuse andmisel arvesse VTA määruse artiklis 5 sätestatud erinevateks eesmärkideks antava väheste tähtsusega abi kumuleerimisreegleid.

15.7. Abi andja peab abi andmist käsitlevaid andmeid säilitama 10 aastat alates kava alusel viimase abi andmise päevast.

15.8. Toetusskeemi ei kohaldata VTA määruse artikli 1 lõikes 1 ja üldise grupierandi määruse artikli 1 lõigetes 1–5 sätestatud juhtudel, raskustes oleva ettevõtja osas üldise grupierandi määruse artikli 2 punkti 18 mõistes ega hasartmänguvaldkonnas tegutsevatele ettevõtjatele.

15.9. Toetusskeemi ei kohaldata ettevõtjale, kelle suhtes on Euroopa Komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnistatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, tehtud toetuse tagasinõudmise otsus, mis on täitmata.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristjan Järvan

ettevõtlus- ja infotehnoloogiainister